

LATVIJAS KARA MUZEJA

PUBLISKAIS PĀRSKATS PAR 2016. GADU

Latvijas Kara muzejs ir aizsardzības ministra pakļautībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde, kura darbojas saskaņā ar Muzeju likumu un Latvijas Kara muzeja nolikumu (MK 18.12.2012., noteikumi Nr. 891.).

Latvijas Kara muzejam ir divas teritoriālas struktūrvienības - Ziemassvētku kauju muzejs Jelgavas rajona Valgundes novadā un O.Kalpaka muzejs un piemiņas vieta „Airītes” Saldus novada Zirņu pagastā.

Latvijas Kara muzejs ir publiska kultūras iestāde, specializēts vēstures profila muzejs, kura darbība ir saistīta gan ar aizsardzības, gan kultūras nozares politikas īstenošanu.

Latvijas Kara muzejs ir akreditēts līdz 14.11.2024.

Muzeja darbības **mērķis** ir veicināt sabiedrības izglītošanu un attīstību vācot, saglabājot, pētot, izstādot un popularizējot ar Latvijas militāro un politisko vēsturi saistītās garīgās un materiālās vērtības, lai veidotu sabiedrībā izpratni par karu vēsturi Latvijā, liktu pārdomāt, analizēt un izvērtēt militārā faktora lomu Latvijas vēsturē un valsts pastāvēšanā; stiprinātu pilsoņu nacionālo identitāti un veidotu vienotu vēstures kolektīvo atmiņu; sekmētu sabiedrības izpratni par Latvijas militārās aizsardzības spēju nozīmi mūsdienās; veicinātu sabiedrības saliedētību un valsts tradīciju uzturēšanu.

Muzeja darbības virzieni ir saistīti ar sadarbību un saskarsmi ar sabiedrību. Galvenie darba virzieni ir:

1. Latvijas Kara muzeja krājuma kā Nacionālā muzeju krājuma sastāvdaļas uzturēšana un attīstība;
2. vēstures mantojuma pieejamības sabiedrībai nodrošināšana;
3. muzeja krājuma, militārās un politiskās vēstures pētniecība;
4. zinātniski izglītojošā darbība;
5. muzeja publiskās un krājuma infrastruktūras uzturēšana;

Pārskatu par budžeta programmu „Kara muzejs” muzejs sagatavo, iesniedz atbilstoši „Likums par budžetu un finanšu vadību” un MK 15.10.2013. noteikumu Nr.1115 „Gada pārskatu sagatavošanas kārtība” prasībām.

Muzeja darbība

Muzeja darba pamats bija 2016. gada darba plāns. Rezultatīvie rādītāji atšķiras no plānotā, jo, atbilstoši publiskas kultūras iestādes darbības un pieejamības principiem, tos ietekmēja sabiedrības pieprasījums un piedāvājums gada laikā.

Muzeja krājuma uzturēšana un attīstība

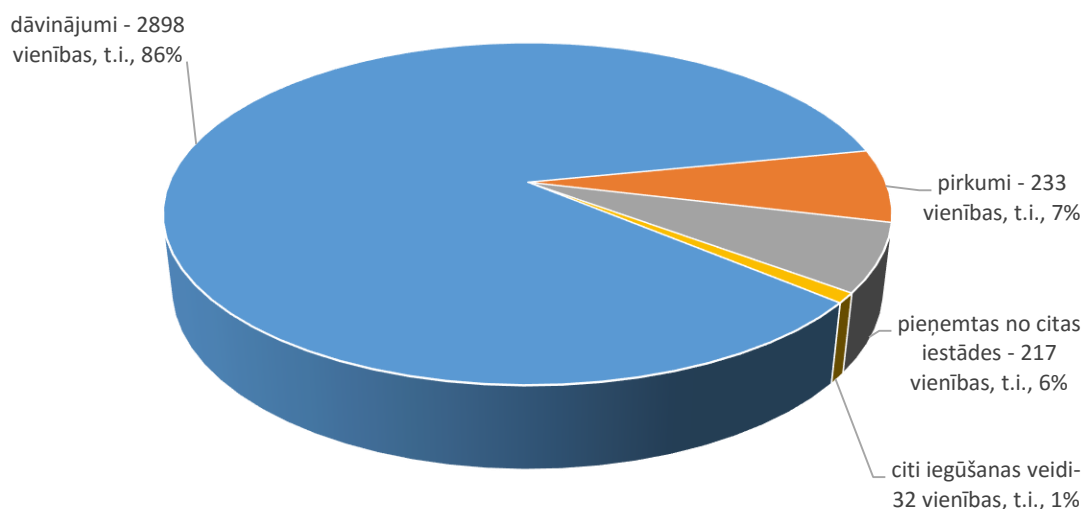
2016. gadā Latvijas Kara muzejs krājumā reģistrējis 3 380 krājuma vienības. Uz 2017. gada 1. janvāri muzeja krājumā ir 345 860 vēstures materiāli. Krājuma darbu veic krājuma un visas pētnieciskā darba nodaļas.

Krājuma dokumentēšana un zinātniskās apstrāde tiek veikta normatīvos aktos paredzētajā kārtībā. Atbilstoši tiem 1 807 jaunieguvumi ir ieskaitīti pamatkrājumā, 1 573 atbilst palīgkrājumam. Skaitliski lielākais papildinājums ir par Nacionālo bruņoto spēku vēsturi - 770 vienības. Materiāli saņemti gan no NBS, gan no privātpersonām.

Skaitliski lielākais dāvinājums par Otrā pasaules kara vēsturi (105 vienības) ir latviešu leģiona karavīra K.Gailīša dokumenti.

Vērtīgs ieguvums ir 18. gs. gravīru pirkums (33 vienības), kurās ir attēlotas pilsētas un karadarbība Latvijā Ziemeļu kara laikā.

Krājuma komplektēšana

Turpināta krājuma finansiālā novērtēšana. Pārskata gadā ir novērtēti 19 595 pamatkrājuma priekšmeti, novērtējuma summa ir 59 904,12 €. Veiktas visas plānā paredzētās krājuma esības pārbaudes. Pēc Krājuma nodaļas darbinieku skaita palielināšanas, sekmīgi virzās fotonegatīvu kolekcijas pārbaude, kopumā pārbaudītas 38 308 vienības, pārbaude turpinās.

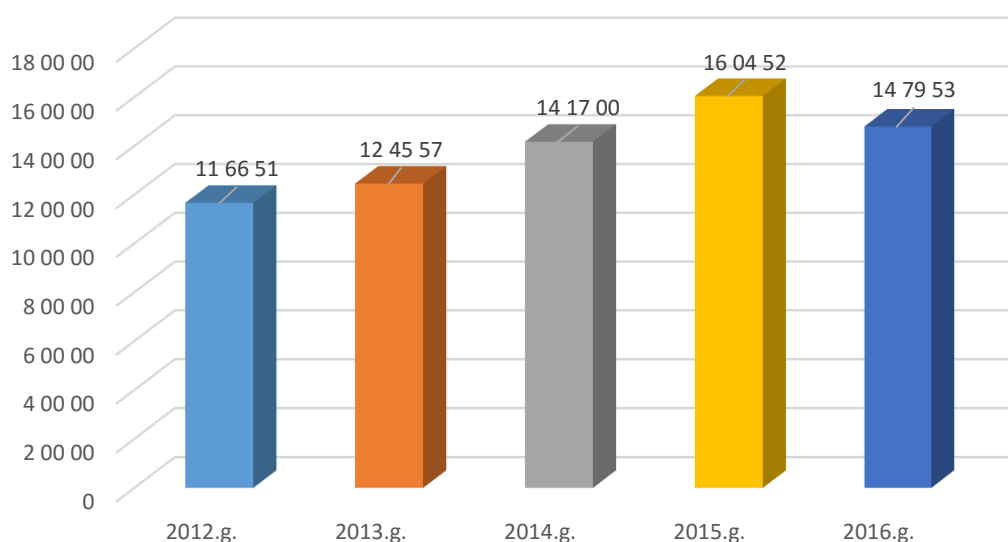
Līdzās rakstiskā formātā veiktajai krājuma uzskaiti, nodaļas veica krājuma priekšmetu fotofiksāciju un skenēšanu (8 622 vienības). Digitālā Nacionālā muzeju krājuma kopkataloga, www.nmkk.lv, Latvijas Kara muzeja sadaļa papildināta ar 3 099 priekšmetu aprakstiem.

Muzeja krājuma saglabāšanas, konservācijas un restaurācijas darbi veikti atbilstoši plānotajam.

Muzeja pieejamība sabiedrībai

Latvijas Kara muzeja ekspozīcijas apmeklētājiem pieejamas 7 dienas nedēļā. Pārskata gadā Latvijas Kara muzeju un tā filiāļu pakalpojumus izmantojuši 147 953 cilvēki. t.sk. Ziemassvētku kauju muzejā- 13 570, O. Kalpaka muzejā un piemiņas vietā „Airītes”- 4 924. Salīdzinot ar 2015. gadu tas ir mazāks (7,7 %), bet lielāks nekā 2014. gadā. Apmeklētāju struktūrā ir pieaudzis individuālo apmeklētāju skaits (3 %), samazinājies mācību iestāžu grupu apmeklējums (16,2%).

Muzeja apmeklētāji. 2012.- 2016. gads

Muzejs sabiedrībai 2016. gada laikā bijis pieejams 355 dienas, jeb 2 686 stundas, tai skaitā 781 stundas svētku dienās un brīvdienās.

2016. gadā tika turpināts īstenot darbības, kas veicina ciešu sadarbību ar Latvijas plašsaziņas līdzekļiem (tajā skaitā elektroniskajiem), izvirzot mērķi veidot sabiedriski aktīvu un informatīvi saistošu muzeja tēlu. Mājaslapas www.karamuzejs.lv apmeklējumu skaits ir bijis 111 863.

Atsauksmi par muzeju apmeklētāji var ierakstīt muzeja atsauksmju grāmatās-manuālajā un digitālajā. Digitālajā vidē ierakstus veikuši apmeklētāji no 56 valstīm. Latvijas Kara muzeja ekspozīcija- galvenais muzeja komunikācijas līdzeklis ar sabiedrību aptaujās tiek vērtēta ļoti atzinīgi.

Muzeja atpazīstamība un pozitīvu atsauksmju pieaugums publiskajā telpā tiek panākts ar muzeja darbību un komunikāciju sociālajos tīklos- <http://www.draugiem.lv/karamuzejs/>, <https://twitter.com/#!/Pulvertornis> u.c. 2016. gadā muzeja sociālo profilu www.draugiem.lv apmeklējuši 53 068 interesenti. Latvijas Kara muzeja profilam facebook.com seko 1 234 interesenti un profilam Twitter.com - 1 732.

2016. gadā tika pabeigta pamatekspozīcijas “Latvijas iedzīvotāji Pirmā pasaules karā” iekārtošana. Tās atklāšana notika 2017. gada 11. janvārī. Tā ir saturā plašākā un dizainā laikmetīgākā vēstures ekspozīcija Latvijā. Ekspozīcijā izmantotās mūsdienu digitālās tehnoloģijas veido emocionālu vēstījumu par Latvijas iedzīvotājiem kara

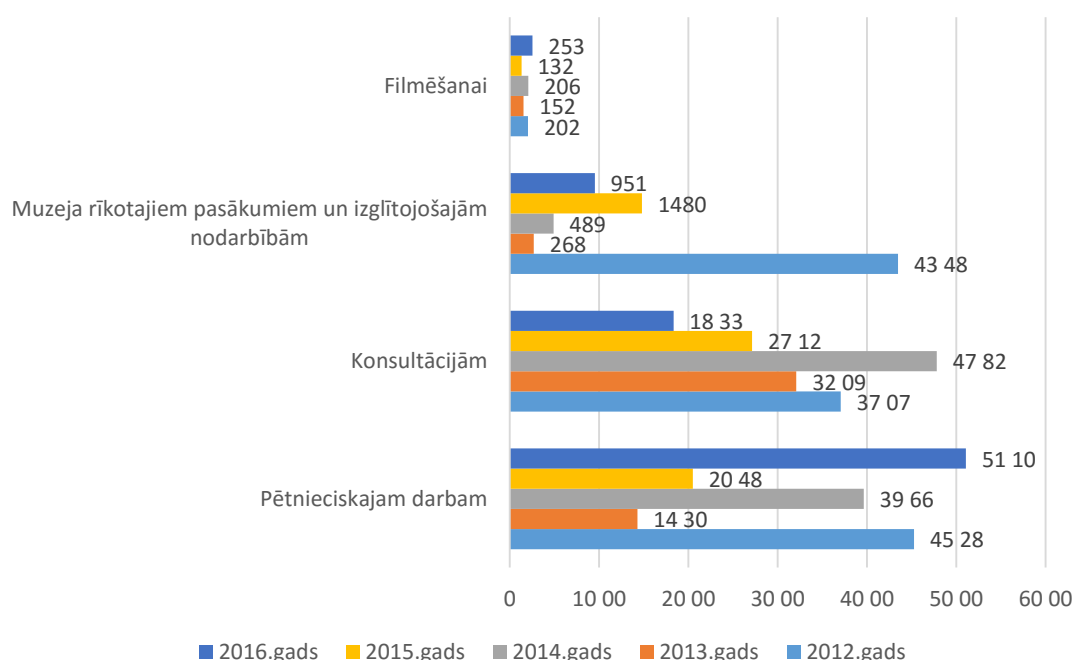
gados, latviešu karavīru cīņām dažādās frontēs, latviešu strēlniekiem, 1917. gada politiskajiem notikumiem un iedzīvotāju atgriešanos Latvijā pēc valsts nodibināšanas.

Pirmā pasaules kara simtgades atcerei tika sagatavotas 3 izstādes eksponēšanai Latvijas Kara muzejā un 1 izstāde Ziemassvētku kauju muzejā. Izstāde par Latviju Pirmā pasaules kara un Neatkarības kara laikā tika izveidota eksponēšanai Zviedrijas Armijas muzejā Stokholmā.

Ar latviešu strēlnieku vēsturi saistīta arī Latvijas Kara muzeja dibināšana. Pie muzeja tika atklāta izstāde par Latvijas Kara muzeja vēsturi no 1916. līdz 2016. gadam. Ziemassvētku kauju muzejs veica vēstures izpēti un uz tās pamata brīvdabas ekspozīcija tika papildināta ar jaunu aizsardzības būvi- ugunspunktu.

Apjomīgs pētniecības un krājuma materiālu komplektēšanas darbs tika veikts sagatavojot plašu izstādi par Latvijas karavīriem starptautiskajās militārajās operācijās un misijās no 1996. līdz 2016. gadam un krājuma izstādi par aizsardzības nozares apbalvojumiem un krūšu nozīmēm, atklāta 2016. gada 16. novembrī.

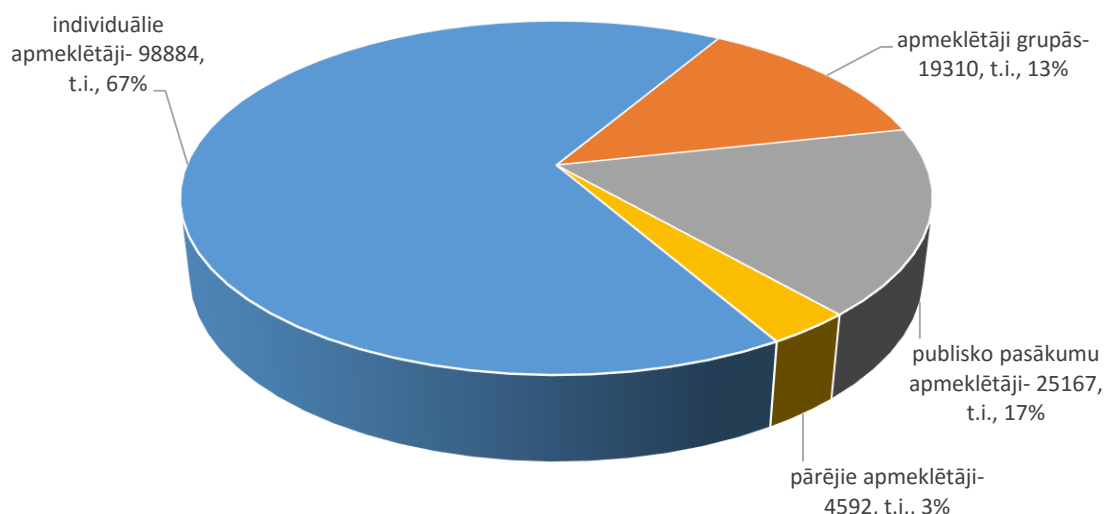
Neeksponētā krājuma izmantošana

Muzejs sniedzis 746 individuālas konsultācijas interesentiem par vēsturi, personām.

Piedaloties akcijās un iesaistoties dažādos sadarbības projektos, muzejs apliecina, ka tam ir būtiski veidot sabiedrībai atvērta un apmeklētājiem draudzīga muzeja tēlu. Muzeja apmeklētāju struktūras analīze rāda, ka joprojām lielāko muzeja apmeklētāju skaitu sastāda individuālie apmeklētāji – 98 884. Savukārt grupu apmeklējumu lielāko daļu veido skolēni – 12 388.

Muzeja apmeklētāji

Pētniecības darbs

Muzeja pētnieciskais darbs attīstās divos virzienos- vēstures pētniecība un krājuma zinātniskā izpēte. Pētnieciskā darba rezultāti publiskoti ekspozīcijās un izstādēs; izdevumos un krājuma katalogos; referātos. un lekcijās.

2016. gadā muzejs turpināja īstenot projektā “Pirmais pasaules karš un latviešu strēlnieku simtgade 2014.- 2017.” plānotos pasākumus.

Sagatavota Latvijas Kara muzeja pasākumu programma Latvijas simtgades svinībām 2017.- 2021. gadam.

2016. gada 14. septembrī muzejs rīkoja konferenci veltītu Latvijas Kara muzeja simtgadei. Tajā referātus nolasīja 7 muzeja darbinieki.

Muzeja darbinieki ar 10 referātiem piedalījušies citu institūciju rīkotajās konferencēs Latvijā un ārvalstīs. No tiem 2 referāti nolasīti Starptautiskajā militāro muzeju konferencē Milānā, 1 referāts LR Saeimas rīkotajā starptautiskajā konferencē par Latvijas Centrālo padomi- “Laikmeti. Cilvēki. Likteņi”.

Latvijas Kara muzeja gadagrāmatas XVII sējums bija veltīts muzeja simtgadei. Tajā pētījumus par muzeja vēsturi un krājumu publicējuši trīspadsmit muzeja darbinieki.

Muzeja vēsturnieki publicējuši 39 populārzinātniskos rakstus par vēsturi periodiskajos izdevumos un muzeja mājas lapā, to skaitā 17 rakstus un informācijas žurnālā “Tēvijas Sargs”.

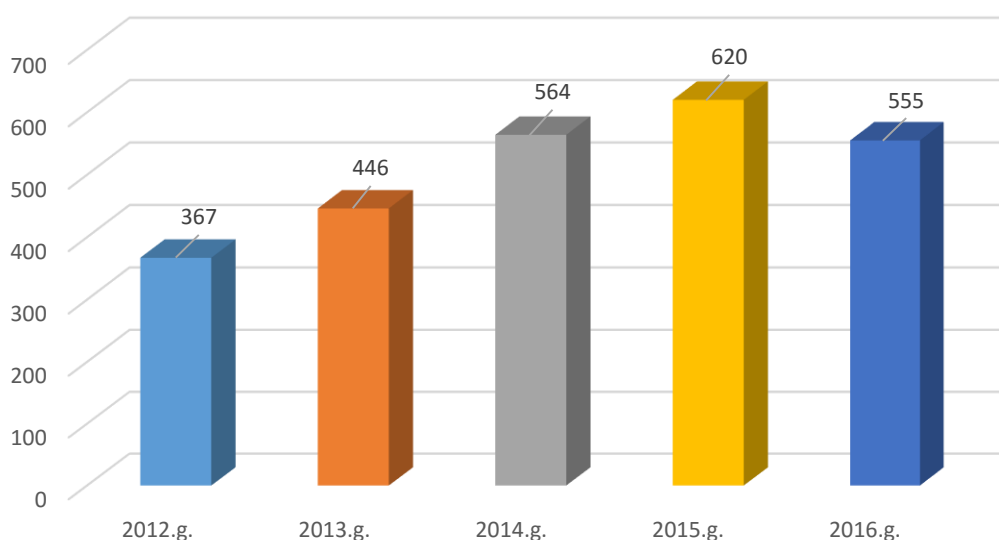
Pētniecības nodaļas veica jauniegūto eksponātu zinātnisko dokumentēšanu, kā arī Revolūcijas muzeja veidotā krājuma priekšmetu zinātniskā apraksta pilnveidošanu.

Zinātniski izglītojošā darbība

Pārskata gadā muzejs ir turpinājis apmeklētājiem pievilcīgas muzeja vides veidošanu, popularizējot muzeja krājumu un attīstot muzeja pakalpojumu klāstu. Muzeja darbinieki ir vadījuši ekskursijas, lasījuši lekcijas, kā arī īstenojuši daudzveidīgas muzeja izglītojošas nodarbības un organizējuši tematiskus pasākumus. Izglītojošo darbu veica visas pētnieciskā darba nodaļas. 2016. gadā muzeja darbinieki apkalpoja 555 ekskursijas (t.sk. Ziemassvētku kauju muzejā- 200, O.Kalpaka muzejā

un piemiņas vietā “Airītes”-25), snieguši 746 konsultācijas par militāro vēsturi, eksponātiem un personālijām pētniekiem, kultūras projektu autoriem un interesentiem. Pēc sabiedrības pieprasījuma muzeja speciālisti nolasījuši 29 lekcijas. Muzeja darbinieki vadīja 287 tematiskas izglītojošās nodarbības skolēniem: Latvijas Kara muzejā- 137, Ziemassvētku kauju muzejā- 150. Darba plānā paredzētā 5 jaunu nodarbību sagatavošana veikta daļēji. O.Kalpaka muzejs jaunās nodarbības elementus testa režīmā iekļāva ekskursijās. Kara muzeja nodarbībai par Ziemeļu karu veikta daļēja materiālu sagatave, nodarbībai par senlatviešu karavīriem apspriests iesniegtais scenārijs, divas nodarbības palikušas ieceres līmenī.

Ekskursiju skaits. 2012.- 2016. gads

Kopumā muzejs organizējis 41 publisko pasākumu, to skaitā 22 pasākumi bija sadarbības projekti ar citām institūcijām: Ziemassvētku kauju muzejā 13 (11 sadarbības), O. Kalpaka muzejā- 14 (3 sadarbības). Joprojām masveidīgākais pasākums ir Muzeju nakts, kuru 21. maijā Kara muzejā apmeklēja 14 114, Ziemassvētku kauju muzejā- 254, O.Kalpaka muzejā- 104 interesenti. Lāčplēša dienas pasākumus apmeklēja 5 360 interesenti (t.sk. 240 O.Kalpaka muzejā). Tika organizēts Ziemassvētku kauju piemiņas pasākums “Mangaļos” (09.01.2016.) un pulkveža O. Kalpaka piemiņas pasākums “Airītēs (06.03.2016.). Tradicionāli Lāčplēša dienai veltītos pasākumus no 9. līdz 11. novembrim muzejs rīkoja sadarbībā ar Aizsardzības ministriju un Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem.

Par muzeja pasākumiem un vēstures jautājumiem medijiem sniegtas 78 intervijas. Veikta informācijas sagatavošana par pasākumiem un eksponātiem ievietošanai muzeja mājas lapā un sociālajās vietnēs. Digitālajā vidē tika organizēts 4 vēsturisku priekšmetu atpazīšanas konkurss.

Muzejs sadarbojās ar paramilitārajām nevalstiskajām organizācijām, Ģenerāļu klubu, Daugavas Vanagu organizāciju, Skolu muzeju biedrību pasākumu rīkošanā.

Muzeja infrastruktūra

Pārskata gadā veikts divu ekspozīcijas zāļu remonts, sagatavojot tās ekspozīcijas iekārtošanai. Muzeja ēkas savienojuma būvei starp Pulvertorni un jauno

ēku mainīts bojātais jumta segums un remontēti kāpņu telpas griesti. Pie muzeja ieejas izveidota uzbrauktuve. Piemiņas vietā “Airītes” veikta zaļās zonas pakāpienu renovācija. Ziemassvētku kauju muzeja brīvdabas ekspozīcijā uzbūvēts betona bunkurs un veikta akas apdares nomaiņa. Iegādāti darbam nepieciešamajiem darba līdzekļi un materiāli krājuma saglabāšanai.

Informācija par iespējamu iestādes darbību ietekmējošiem apstākļiem

Muzeja attīstības projekti saistīti ar valsts simtgades programmām un Jaunām politiskām iniciatīvām.

Aija Fleija

Latvijas Kara muzeja direktore
aija.fleija@karamuzejs.lv
t. 67223303; 29448057
30.01.2017.